

Sygn. akt III AUa 802/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Beata Górska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2015 r. w Szczecinie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wG.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 lipca 2014 r. sygn. akt VI U 1044/13

1. prostuje zaskarżony wyrok poprzez usunięcie zapisu w komparycji i sentencji „z dnia 26.06.2013 roku” i wpisanie w to miejsce „znajdującej się na karcie 119 akt organu rentowego plik II”,

2. oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górska

Sygn. akt III AUa 802/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 26.06.2013 r. odmówił przeliczenia emerytury Z. K..

Ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji i przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem zarobków z lat 1974-76.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł, iż na podstawie informacji sporządzonej dnia 02.07.2012r. przez Archiwum Zakładowe (...) Urzędu Wojewódzkiego, przyjęto wynagrodzenia za miesiące: październik, listopad i grudzień 1974r.; styczeń do lipiec 1975r., grudzień 1975r., lipiec do grudzień 1976, zaś za pozostałe miesiące tj. od

stycznia do września 1974r., od sierpnia do listopada 1975r. i od stycznia 1976r. do czerwca 1976r. organ rentowy przyjął minimalne wynagrodzenia. Dowody dołączone przez Ubezpieczonego do wniosku z dnia 04.09.2012r. nie mogą być podstawą do wyliczenia pełnych podstaw wymiaru składek w spornym okresie z uwagi na fakt, iż w umowie o naukę zawodu (w okresie od 01.09.1965r. do 01.09.1968r.) - określono jedynie wynagrodzenie za czas nauki, zaś w świadectwie pracy z dnia 30.08.1991r. wyszczególniono stawkę, jaką ubezpieczony otrzymał na ostatnio zajmowanym stanowisku.

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd

Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 26 czerwca 2013 roku znak(...) w ten sposób, że wysokość emerytury ubezpieczonego Z. K. ustalił przy przyjęciu wskaźnika/wysokości podstawy wymiaru 94,18 % od 1 marca 2013 roku .

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. K. pobiera emeryturę przyznaną decyzją z dnia 25.06.2007r. Ostatnio organ rentowy w decyzji z dnia 27.09.2012r. dokonał przeliczenia emerytury na podstawie art. 111 ustawy emerytalnej. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (1974- 1990, 1993, 1995, 1997). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru określono na 91,62%.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wlkp. postanowieniem z dnia 29.05.2013r. w sprawie VIU 246/13 przekazał do rozpoznania ZUS Oddziałowi w G. wniosek zawarty piśmie z dnia 4 marca 2013r. o przeliczenie świadczenia. We wniosku ubezpieczony żądał przyjęcia zarobków za pełne lata 1974-1976.

Ustalone przez pozwanego podstawy wymiaru składek wynosiły w poszczególnych latach: 1969 - 10200 zł; 1970 - 8363 zł; 1971 - 0 zł; 1972 - 2549 zł; 1973 - 12000 zł; 1974 - 20329 zł; 1975 - 34921 zł; 1976 - 35867 zł; 1977 - 64523 zł; 1978 - 61053 zł; 1979 - 79197 zł; 1980 - 73834 zł; 1981 - 95291 zł; 1982 - 112605 zł; 1983 - 152527 zł; 1984 - 246300 zł; 1985 - 262499 zł; 1986 - 367531 zł; 1987 - 447489 zł; 1988 - 678853 zł; 1989 - 2313620 zł; 1990 - 9612660 zł; 1991 - 7353970 zł; 1992 - 10529080 zł; 1993 - 25801800 zł; 1994 - 21008814 zł; 1995 - 4362,74 zł; 1996- 4907,58 zł; 1997- 6317,76 zł.

Od 1965 do 1991 r. ubezpieczony pracował w Zakładach (...) w D., jako uczeń, zecer i linotypista. W latach 1974-1976 pracował jako linotypista. Wynagradzany był godzinowo. Czas pracy wynosił 7 godzin dziennie od poniedziałku do piątku.

Podstawy wymiaru składek od wynagrodzeń ubezpieczonego w roku 1975 wyniosły: w 1974 -20329 zł, 1975 - 43901 zł, 1976 - 51077 zł.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy zważył, że ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.09.153.1227 ze zm.; dalej jako ustawa) przewiduje w art. 111 ust. 1, iż wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176, '
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z art. 15 ustawy podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę lub na wniosek ubezpieczonego z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu podlegania ubezpieczeniom.

Zdaniem Sądu I instancji zaofiarowane przez ubezpieczonego dowody pozwoliły na ustalenie wyższych podstaw wymiaru składek za lata 1975 i 1976 niż przyjmował pozwany.

Sąd ten wskazał, że zachowały się listy płac (nowy dowód) z Zakładów (...) za niektóre miesiące spornych lat. Mając na uwadze zeznania świadków i wnioskodawcy (nowe dowody) co do wymiaru czasu pracy, niewielkie różnice w wynagrodzeniach miesięcznych, Sąd Okręgowy przyjął, iż zarobki i podstawy wymiaru składek w poszczególnych miesiącach zatrudnienia były takie same, jak w miesiącach wcześniejszych. Przemawia za tym, w ocenie tegoż Sądu, także okoliczność, iż zarobki w tym okresie zwiększały się, a nie malały. Dokonane przez pozwanego wyliczenia Sąd I instancji uznał za prawidłowe.

Sąd Okręgowy wysokość podstaw wymiaru składek ubezpieczonego przedstawił w tabeli. Poszczególne rubryki oznaczają w niej:

1. rok;
2. przeciętne wynagrodzenie roczne w złotych w roku z kolumny 1;
3. sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot w złotych, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy w roku z kolumny 1;
4. stosunek każdej sumy kwot z kolumny 3 do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu.

1	2	3	4
1969	26088	10200	39,10%
1970	26820	8363	31,18%
1971	28296		0,00%
1972	30108	2549	8,47%
1973	33576	12000	35,74%
1974	38220	20329	53,19%
1975	46956	43901	93,49%

1976	51372	51077	99,43%
1977	55152	64523	116,99%
1978	58644	61053	104,11%
1979	63924	79197	123,89%
1980	72480	73834	101,87%
1981	92268	95291	103,28%
1982	139572	112605	80,68%
1983	173700	152527	87,81%
1984	202056	246300	121,90%
1985	240060	262499	109,35%
1986	289140	367531	127,11%
1987	350208	447489	127,78%
1988	637080	678853	106,56%
1989	2481096	2313620	93,25%
1990	12355644	9612660	77,80%
1991	21240000	7353970	34,62%
1992	35220000	10529080	29,90%
1993	47940000	25801800	53,82%
1994	63936000	21008814	32,86%
1995	8431,44	4362,74	51,74%

1996	10476	4907,58	46,85%
1997	12743,16	6317,76	49,58%

Sąd Okręgowy ustalił, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (z lat 1974-1990,1993,1995,1997) wynosi 94,18 % i jest wyższy niż dotychczasowy.

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd I instancji oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach sprawy, których wiarygodności strony nie kwestionowały, zeznaniach świadków i wnioskodawcy oraz wyliczeniach pozwanego.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, nakazując przeliczenie emerytury według wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 94,18 % od miesiąca złożenia wniosku (art. 129 ust. 1 ustawy).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył organ. Wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 227 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej, ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w wyniku błędnego przyjęcia, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest decyzja organu rentowego „z dnia 26 czerwca 2013 roku” podczas gdy w złożonym odwołaniu z 08.07.2013r. ubezpieczony zaskarżył decyzję, odmawiającą prawa do przeliczenia podstawy wymiaru, tj. decyzję organu rentowego, znak: (...), z 28.06.2013r., co skutkowało nierozpoznanie istoty sporu, a które to ww. uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania.
2. zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska apelujący podał, że Sąd meriti dokonał błędnej subsumpcji, albowiem z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego i przedłożonych akt ZUS wyinterpretował, że organ rentowy wydał decyzję „z dnia 26 czerwca 2013 roku”, która to okoliczność nie miała miejsca. W tym zakresie organ rentowy wskazał, że przedmiotem sporu była decyzja, znak: (...), w sentencji której organ rentowy, po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z 07.03.2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia podstawy wymiaru. Organ rentowy wystosował przedmiotową decyzję w dniu 28.06.2013 (vide: str. 2 ww. decyzji). W ocenie apelującego Sąd Okręgowy, wydając zaskarżone orzeczenie, zmieniające rzekomą decyzję „z dnia 26 czerwca 2013 roku” nie rozpoznał istoty sporu. Sąd ten pominął ww. istotną treść zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, która to okoliczność przesądza o dowolności Sądu w orzekaniu.

Apelujący wskazał, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza decyzja organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu wniesionym do sądu (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11). W kontekście powyższego doszedł do przekonania, że Sąd Okręgowy dokonał błędnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało dowolnym przyjęciem, że organ rentowy wydał decyzję „z dnia 26 czerwca 2013r.”, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca (art. 233 § 1 k.p.c).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wstępnie zważyć trzeba, że podstawowym celem postępowania apelacyjnego jest merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy i tylko wyjątkowo Sąd Apelacyjny może uchylić się od obowiązku wydania w sprawie orzeczenia kończącego postępowanie co do jej meritum (art. 386 § 2, 3 i 4 k.p.c.). Szczególna sytuacja sądu drugiej instancji wynika ponadto z rozpoznawania sprawy „w granicach apelacji” (art. 378 § 1 k.p.c.). Dla przebiegu postępowania w drugiej instancji nie bez znaczenia pozostają zarzuty skarżącego zgłoszone w apelacji – stanowiąc z jednej strony, punkt wyjścia dla rozpoznania apelacyjnego, z drugiej zaś strony, pełniąc wobec sądu drugiej instancji rolę inspiracyjną w kierunku podjęcia przez ten sąd czynności w celu usunięcia niedostatków dotychczasowego materiału procesowego oraz wadliwości ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku.

Z poszanowaniem powyższego Sąd Odwoławczy zauważa, że apelacja obejmuje wyłącznie zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 227 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c., polegający na błędnym przyjęciu, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest decyzja organu rentowego z dnia 26 czerwca 2013r. Apelujący podniósł, że Sąd Okręgowy błędnie wyinterpretował, że organ rentowy wydał decyzję z dnia 26 czerwca 2013 roku, co faktycznie nie miało miejsca. W konsekwencji Sąd I instancji zmieniając, w przekonaniu skarżącego, nieistniejącą decyzję, nie rozpoznał istoty sporu.

W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga, że analiza materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, w kontekście twierdzeń apelacji, doprowadziła Sąd Apelacyjny do przekonania o konieczności sprostowania oczywistych niedokładności pisarskich Sądu Okręgowego w komparacji zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji omyłkowo opisał zaskarżoną decyzję jako pochodzącą z dnia 26 czerwca 2013 roku, podczas gdy powinien był określić ją jako decyzję „znajdującą się na karcie 119 akt organu rentowego plik II”. Przywracając zatem treści orzeczenia rzeczywistą wolę składu sądowniczego w pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny w punkcie I części dyspozycyjnej wyroku, w oparciu o dyspozycje norm z przepisu art. 350 k.p.c. dokonał sprostowania wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 lipca 2014 roku (sygn. akt VI U 1044/13).

Odnosząc się zaś do twierdzeń skarżącego uznać trzeba, że pozostaje on w błędzie będąc przekonany o nieważności decyzji wydanej pierwotnie, a znajdującej się na karcie 119 akt organu rentowego plik II. W tym miejscu podnieść należy, że postępowanie sądowe w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania (por. wyrok SN z dnia 9 lutego 2009r., sygn. I UK 151/09, LEX 585708). Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały SN w sprawach III CZP 43/80, III CZP 70/84, III CZP 53/84). Jedynie celem wyjaśnienia, przypomnieć trzeba, że do postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa o sus stanowi inaczej.

Biorąc pod uwagę ten fakt, zważyć należy, że wydawane przez ZUS decyzje powinny odpowiadać wymaganiom określonym w art. 107 k.p.a. Zgodnie z powołanym przepisem decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Jednakże w realiach przedmiotowej sprawy uwzględnienia wymaga wyrok Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 5 stycznia 2011 r. (III SK 34/10). W myśl treści uzasadnienia powołanego wyroku, jako minimum elementów koniecznych dla zakwalifikowania pisma jako decyzji uznaje się cztery składniki: oznaczenie organu administracji wydającego akt, wskazanie adresata aktu, rozstrzygnięcie o istocie sprawy oraz podpis osoby reprezentującej organ administracji. W konsekwencji zatem słusznie Sąd Okręgowy potraktował pismo znajdujące się na karcie 119 akt ZUS (plik II) jako skuteczną decyzję. Również i w przekonaniu Sądu Apelacyjnego przedmiotowe

pismo, zawierające rozstrzygnięcie w sprawie załatwianej w drodze decyzji jest decyzją, pomimo nie posiadania w pełni formy przewidzianej w art. 107 § 1 k.p.a. Zawiera ono bowiem minimum ww. elementów niezbędnych do zakwalifikowania go jako decyzji. Oznaczono w nim organ wydający decyzję – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., wskazano adresata decyzji – Z. K., rozstrzygnięto o istocie sprawy – odmówiono prawa do przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia, decyzję podpisała osoba reprezentująca organ administracji – starszy specjalista G. S. (podobnie Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 lipca 1981 r., SA 1163/81). Ponadto decyzja ta została ubezpieczonemu doręczona z pouczeniem o możliwości wniesienia odwołania i to od wskazanej decyzji odwołał się ubezpieczony, a zatem prawidłowo postąpił Sąd Okręgowy poddając kontroli tę właśnie decyzję.

Natomiast okoliczność wydania przez organ kolejnej, tożsamej merytorycznie decyzji, ale już opatrzonej datą pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

Mając na uwadze powyższe rozważania jak również to, że wniesiona apelacja nie zawiera innych zarzutów wymagających ustosunkowania, Sąd Odwoławczy uznał wyrok Sądu I instancji za legalny oraz zasadny i apelację ubezpieczonego na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górńska